

Beavdegirji • Møtereferat

Ášši/Sak: Referat - Halvårlig politisk kontaktmøte - Snåsa 24.juni13
Min čuj./Vår ref: 13/2569 - 5
Beaivi/Dato: 28.06.2013
Mielde/Tilstede: Fra Sametinget:
Sametingspresident Egil Olli
Visepresident Odd Iver Sara
Rådsmedlem Marianne Balto
Rådsmedlem Ellinor Marita Jåma

Fra FAD:
Statsråd Rigmor Aasrud
Statssekretær Ragnhild Vassvik

Hálddahusas/Fra administrasjonen: Fra Sametinget:
Direktør Rune Fjellheim
Avd. dir. Anne Britt Klemetsen Hætta
Avd. dir. Inger Eline Eira Buljo
Avd. dir. Magne Svineng
Avd. dir. Sunniva Skålnes
Avd. dir. Jan Roger Østby
Fagleder Solveig Ballo
Rådgiver Sissel Ann Mikkelsen

Fra FAD:
Ekspedisjonssjef Bjørn Olav Megard
Seniorrådgiver Nancy Vibeke Olsen
Rådgiver Kirsti Sveen Torjesen

Čoahkkinjodiheaddji/Møteleder: Sametingspresident Egil Olli
Čállí/Referent: Avd.dir. Magne Svineng

Referat - Halvårlig politisk kontaktmøte - Snåsa 24. juni13

1. Godkjenning av referat fra forrige møte - desember 2012

Konklusjon:

Referatet fra det halvårlege politiske møtet 10. desember 2012 ble omforent 19. februar 2013 og ble offentliggjort på regjeringen.no samme dag.

2. Prop 189 (2012-2013) Endringer av reindrifftsloven mv. (avvikling av områdestyrene)

Sametinget viste til at det i Prop 89 L (2012-2013) Endringer av reindrifftsloven står:

”I vurderingen av om områdestyrene skal avvikles, er departementet på det rene med at hensynet til samisk innflytelse og medvirkning også må veie tungt. Etter departements syn vil den foreslåtte endringen ikke være i strid med dette hensynet. Tvert om vil en harmonisering av reindrifftsforvaltningen med annen forvaltning i større grad kunne ha en inkluderende effekt i forhold til reindrifftssamiske problemstillinger. Reindrifften blir en del av det øvrige samfunnet og ikke noe på siden.”

Sametinget viste videre til at det i proposisjonen også står:

”Etter departementets syn er det en god same- og reindrifftspolitikkk å legge opp til forvaltningsordninger hvor same- og reindrifftspolitikken blir en naturlig del av den generelle samfunnspolitikken. Dette vil bidra til å gjøre ulike myndighets- og forvaltningsorganer mer bevisst ansvar for å ivareta samiske interesser, jf. for øvrig St.meld. nr. 28 (2007–2008) og Innst. S. nr. 191 (2008–2009).”

Sametinget understreket under møtet at disse vurderingene er Landbruks- og matdepartementets, og at de ikke er utarbeidet i konsultasjonene med Sametinget.

Etter Sametingets syn samsvarer ikke vurderingene gjort i Prop 89 L (2012-2013) med formuleringene i St.meld. nr. 28 (2007-2008) Samepolitikken hvor det står:

”Regjeringen vil at Sametinget skal ha reell innflytelse på utformingen av jordbruks-, reindriffts- og fiskeripolitikken, og på forvaltningen av avgjørende ressurser for samisk samfunnsliv, (...).

og:

”I Soria Moria-erklæringen legges det til grunn at Sametinget skal ha reell innflytelse på områder som er viktige for den samiske befolkningen. Dette er i tråd med målsetningen om å sikre Sametinget som politisk organ og forvaltningsorgan større frihet, innflytelse og økt myndighet, jf. St.meld. nr. 55 (2000 – 2001).”

Sametinget ga uttrykk for at Landbruks- og matdepartementets vurderinger i Prop 89 L (2012-2013) om at det er god samepolitikk å legge opp til en reindrifftsforvaltning som er en ”naturlig del av den generelle samfunnspolitikken” og ikke noe på siden av det øvrige samfunnet, kan oppfattes som en ny målsetting i samepolitikken. Sametinget så dette som svært problematisk. Dette ikke minst for vurderinger av samisk forvaltning eller deltakelse i forvaltningen på andre sentrale samfunnsområder for det samiske samfunnet. Sametinget ga videre uttrykk for at denne begrunnelse fra Landbruks- og matdepartementet sin side i proposisjonen ikke hadde vært framført i konsultasjonene, noe som underbygger at disse ikke foregikk i god tro.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering.

3. Handlingsplan for kulturnæringer

Sametinget viste til at kulturnæringer i samiske områder det siste tiåret har vokst mer enn i landsdelen og landet for øvrig. Sametinget har tro på at kulturnæringer i samiske områder vil fortsette å vokse

og etter hvert utgjøre en viktig del av næringslivet i disse områdene. Sametinget har valgt å sette ekstra fokus på kulturnæringer og har i 2013 hatt en egen prosjektleder på dette.

Sametinget har utarbeidet en egen handlingsplan for kulturnæringer med mål om flere arbeidsplasser i samisk kunst- og kulturbasert næring. Planen peker på økt omsetning og lønnsomhet, profesjonalisering, nettverk og kompetansebygging som sentrale strategier for å fremme samiske kulturnæringer. Sametinget vil igansette et prosjekt i 2014 med en foreløpig kostnadsramme på 2,6 mill. kroner det første året. Prosjektet vil i første omgang ha fokus på kursing, mentorordning og veiledning, samt nettverksbygging mellom aktører.

Regjeringen la fram sin handlingsplan for kulturnæringene 29.mai 2013. Sametinget påpekte at det er gledelig at også Regjeringen setter fokus på og varsler ny satsing på kulturnæringene. Sametinget så gjerne at disse to handlingsplanene kunne vært koordinert på en bedre måte, det ville kulturnæringene vært tjent med.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering.

4. Bååstede ("tilbake" på sørsamisk)- tilbakeføring av gjenstander til samiske museer. Utdringer mht koordinering av og ansvar for finansiering.

Sametinget viste til at det er gjort en utredning om tilbakeføring av drøyt 2100 samiske museumsgjenstander (av totalt 4500) fra Norsk folkemuseum til de 6 konsoliderte samiske museene. I utredningen ble det bl.a. sett på hvordan en lignende tilbakeføringsprosess ble gjennomført fra Danmark til Grønland i perioden 1984-2001, og som ble bekostet av den danske stat. Partene, dvs. Sametinget, Universitetet i Oslo ved Kulturhistorisk museum (som er formell eier av størstedelen av samlingen) og Norsk folkemuseum, har signert en intensjonsavtale for at dette skal kunne gjennomføres.

Sametinget viste videre til at det er behov for en oppgradering av magasiner og utstillingslokaler ved de samiske museene, slik at de tilfredsstiller de museumsfaglige krav som Norsk folkemuseum anser som nødvendig for en tilbakeføring kan skje. I tillegg er det nødvendig med en styrking av museenes personelle ressurser for å kunne forvalte og formidle denne nasjonale kulturarven.

Det er planlagt at tilbakeføringen av de samiske museumsgjenstandene skal skje i perioden 2013-2016. Budsjettet for tilbakeføringsprosessen er på totalt 37 mill. kroner, der 17 mill. kroner skal dekke kostnader til konservering, pakking, transport med mer. Til oppgradering/bygging av magasiner og utstillingslokaler er det budsjettet 20 mill. kroner. Denne kostnadsrammen vil reduseres ved en eventuell ferdigstillelse av Samisk kunstmuseum og Saemien Sijte. Sametinget har garantert 1 mill. kroner per år til tilbakeføringsprosessen. Sametinget har så langt blitt henvist til å søke Norsk kulturråd om midler, og Norsk kulturråd har tildelt 500 000 kroner til formålet i 2013. Det er etter Sametingets oppfatning et nasjonalt ansvar å sørge for at finansieringen for tilbakeføringsprosessen kommer på plass.

Sametinget viste til at Kulturminister Hadia Tajik under det politiske møtet mellom Sametinget og Kulturdepartementet 12. juni 2013 i Hammerfest ble orientert om saken. Tilbakemeldingen fra Kulturdepartementet var at prislappen på prosjektet på om lag 37 mill. kroner tilsier at dette ikke er noe Norsk kulturråd alene er i stand til å finansiere gjennom sine ordninger. Kulturdepartementet har vist til statsbudsjettets kap. 320 Allmenne kulturformål, post 53 Sametinget som mulig finansieringskilde, særlig når det gjelder behovet for oppgradering av de samiske museene.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering. Saken tas opp igjen i de årlige budsjett-drøftingene mellom Sametinget og regjeringen.

5. Tolkeautoriseringsordning for samiske tolker

Sametinget har ved flere anledninger tatt opp spørsmålet om etablering av en autorisasjonsordning for samiske tolker. I Meld. St. 6 (2012-2013) En helhetlig integreringspolitikk ble det varslet at det skal gjøres en gjennomgang av hvordan tolketjenesten bør organiseres. Spørsmålet om etableringen av en autorisasjonsordning for samiske tolker vil bli sett i sammenheng med denne gjennomgangen. Regjeringen vil komme tilbake med mer konkret informasjon om innholdet og målsetningene med en slik gjennomgang.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering.

6. Sámi Giellagáldu - status og videre arbeid

Sametinget viste til orienteringen som Sametinget ga under det halvårige politiske møtet 10. desember 2012 om prosjektet Sámi giellagáldu (Samisk språkkilde). Prosjektet, som er initiert av Samisk Parlamentarisk Råd, ble offisielt åpnet i februar 2013, og fra og med mars har det vært operativt på alle 5 samiske språk. Prosjektet ble noe forsinket da det tok lengre tid enn antatt å få ansatt alle prosjektmedarbeiderne.

Av konkrete oppgaver er språkarbeiderne nå godt i gang med å lage en felles terminologiliste med dataord på 5 samiske språk, samt norsk, svensk og finsk. Flere av terminologigruppene har allerede hatt møter hvor de har godkjent terminologi, samt lagt planer for videre arbeid.

I tillegg til terminologiarbeid har prosjektet også ansvar for språkrøkt og veiledning av språkbrukere. Veiledning skjer både via en egen Facebook-side, via e-postadressen info@giellagaldu.com og over telefon. Det ble betydelig flere henvendelser på e-postadressen etter at den ble gjort kjent via media.

Sametinget har fått tilbakemelding om at prosjektet burde hatt en egen nettside. På nettsiden ville terminologilister kunne bli tilgjengeliggjort så fort de er godkjent. Muligheten for å kunne systematisere råd og veiledning til samiske språkbrukere vil også kunne effektiviseres med en egen nettside. Prosjektet har per i dag ikke tilstrekkelige midler til å lage en egen nettside, men i dialog med finansørene vil man forsøke å gjøre noen omdisponeringer. Det er ikke tatt stilling til hvilke språk nettsiden skal være på.

Sametinget uttrykte under møtet bekymring for den videre finansieringen av Sámi Giellagáldu. Målsetningen bør etter Sametingets syn være å sikre en fast finansiering, slik at Sámi Giellagáldu blir et permanent organ. Spørsmålet om varig finansiering jobbes det med i prosjektperioden, men man ser at tiden blir knapp, da prosjektperioden går ut allerede i juni 2014. Prosjektet finansieres med Interreg-midler, RUP-midler og midler fra Sametingene. Et godt og forutsigbart samarbeid om samisk terminologiarbeid i de tre nordiske landene forutsetter i følge Sametinget at sentrale myndigheter i Norge, Sverige og Finland i samarbeid med Samisk Parlamentarisk Råd, og i fellesskap forsøker å finne en finansieringsløsning. Sametingene vil melde opp saken til det neste møtet mellom sameministrene og sametingspresidentene i Finland, Sverige og Norge.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering.

7. Sametingets innspill til regjeringens melding om kulturminner

Regjeringen la fram Meld. St. 35 (2012-2013) Framtid med fotfeste – Kulturminnepolitikken 26. april 2013. Sametinget viste til at det ikke var blitt gjennomført konsultasjoner om tiltak i meldingen i forkant av fremleggelsen.

Ifølge Sametinget berører meldingen samisk kulturminnevern på flere punkter. Sametinget v/rådsmedlem Marianne Balto ba derfor om å få møte Stortingets energi- og miljøkomité i forbindelse med Stortingets behandling av meldingen. Møtet fant sted 23. mai 2013.

Et hovedpunkt under møtet var spørsmål om verdensarv. Kap 4.8.1 har tittelen Identifisere og nominere verdensarv i Norge. Der heter det nå at "Norge er godt representert på listen og vil være tilbakeholden med nye nominasjoner. Regjeringen varsler derfor ingen nye nominasjoner i denne meldingen".

Etter Sametingets syn samsvarer ikke disse formuleringene med høringsdokumentet Ny helhetlig verdensarvpolitikk, som Miljøverndepartementet sendte ut i 2012. Ifølge Sametinget var en av tilrådingene i høringsdokumentet at framtidig nominasjon av eventuell samisk verdensarvsted skulle vurderes. Bak denne formuleringen ligger Sametinget og Nessebys kommunes initiativ til et verdensarvsted i Varanger, bestående av 4 lokaliteter med Ceavccageadgi/Mortensnes som hovedsted. Dette initiativet har tilslutning fra Samisk parlamentarisk råd, Finnmark fylkeskommune og de berørte kommunene (Nesseby, Båtsfjord og Tana).

Under møtet mellom Sametinget og Stortingets energi- og miljøvernkomité ble Sametingets rolle og ansvar som kulturminnemyndighet, samt samisk bygningsvern og verdiskaping også diskutert.

Etter møtet oversendte Sametinget et notat til Stortingets energi- og miljøkomité. I notatet ber Sametinget Stortingets energi- og miljøkomité om å vurdere å føye til følgende merknader i forbindelse med Stortingets behandlingen av Meld. St. 35 (2012-2013) Framtid med fotfeste – kulturminnepolitikken:

"I oppfølginga av verdensarvarbeidet gis det rom for å vurdere en nominasjon av Ceavccageadgi/Mortensnes sammen med tre andre kulturminnelokaliteter i Varanger som verdensarvsted.

I den videre prosessen med og oppfølginga av kulturminnemeldinga Framtid med fotfeste – kulturminnepolitikken, konsulteres det med Sametinget før tiltak som kan ha betydning for samiske interesser igangsettes.

- Det samiske kulturminnevernets organisering må avklares."

Stortingsmeldingen ble behandlet i Stortinget 19. juni 2013. Komiteén uttaler i Innst. 499 (2012-2013) følgende om verdensarven (sitat): "Komiteen har merket seg Norges tentative liste over områder som vurderes for nominasjon til verdensarvstatus. Det er i dag en ubalanse mellom verdensdeler og land når det gjelder oppføring på verdensarvlisten. Komiteen er enig med regjeringen i at Norge bør være restriktiv med nye nominasjoner. Komiteen har imidlertid merket seg at Sametinget i flere år har spilt inn Mortensnes i Finnmark til vurdering på tentativ liste."

Sametinget er i ettertid også blitt gjort kjent med at det fra regjeringens side under Norsk verdensarvforums møte 2. - 4. juni 2013 ble signalisert at et samisk verdensarvsted er under vurdering i Miljøverndepartementet. Dette oppfatter Sametinget som positivt.

Konklusjon:

Saken ble tatt til orientering

8. Samisk perspektiv i kommunesektoren – Status og videre prosess

I St.meld. nr. 28(2007-2008) Samepolitikken står det at departementet ”vil invitere KS og Sametinget til et nærmere samarbeid om kommunenes arbeid med samiske spørsmål. Det er i denne forbindelse aktuelt med en kartlegging.” Samarbeidet ble innledet i 2009, og det er gjennomført en kartlegging av samisk perspektiv i et utvalg kommuner, jf. Norut Altas rapport ”Samisk perspektiv i kommunesektoren”. KS, Sametinget, KRD, KD og FAD er enige om at det nå er behov for å se nærmere på kostnadseffekter ved å være en tospråklig kommune.

KS, Sametinget, FAD, KD og KRD ble under et møte 19. juni 2013 enige om at det skulle gjøres en gjennomgang og en analyse av KOSTRA-tall. Det var under dette møtet også enighet om at FAD skulle lage et utkast til en arbeidsskisse som kunne legges til grunn for arbeidet med å gjennomgå KOSTRA-tallene. Utkastet til arbeidsskissen skulle deretter sendes Sametinget, KS, KRD og KD for kommentarer og godkjenning.

I forbindelse med utformingen av arbeidsskissen hadde FAD uformell kontakt med SSBs interne styringsgruppe for KOSTRA-tallene. FAD ønsket å sjekke ut om det finnes innrapporteringer som danner grunnlag for å belyse kostnadene ved tospråklighet (samisk og norsk). SSB bekreftet at slike tall ikke finnes.

FADs interne gjennomgang av KOSTRA-tallene, gjort i mai 2012, bekrefter det samme – KOSTRA-tallene gir ikke grunnlag for å konkretisere eventuelle merkostnader i forvaltningsområdet for samisk språk, sammenlignet med andre kommuner i Finnmark.

Etter FADs vurdering vil det ikke være hensiktsmessig å bruke mer tid på en gjennomgang av KOSTRA-tallene, isolert sett. Det vil også være vanskelig å utvikle det ønskede faktamaterialet basert på KOSTRA, av flere årsaker (herunder norsk praksis om å unngå rapportering om individer på bakgrunn av etnisitet). For å kartlegge kommunenes eventuelle merkostnader knyttet til tospråklighet vil det være behov for en grundigere dybdeanalyse, hvor det blant annet gjøres en kartlegging av hvilke aktiviteter/tiltak som innebærer økte kostnader for tospråklige kommuner og hva utgiftene eventuelt utgjør.

KOSTRA-tallene vil sammen med annet tallmaterialet og faktagrunnlag, som for eksempel SSBs publikasjon ”Samisk statistikk”, de årlige rapportene ”Samiske tall forteller – kommentert samisk statistikk”, KDs evaluering av tilskudd til samisk i grunnopplæringen og Sametingets fordeling av tospråklighetsmidler, kunne være viktige kilder å ta utgangspunkt i når rapporten skal utarbeides. Dersom Sametinget har noen analyseverktøy eller andre ressurser som kan nyttiggjøres i et slikt arbeid, vil det være ønskelig å ta også disse i bruk.

Konklusjon:

Partene ser utfordringer med å synliggjøre kostnadene knyttet til tospråklighet i kommunene. Derfor vil Sametinget og FAD drøfte disse utfordringene på administrativt nivå og komme med forslag til oppfølging på neste politiske kontaktmøte.

9. Eventuelt

Oppfølging av konsultasjonsordningen.

Flere av sakene som har vært drøftet i møtet viser at det er utfordringer knyttet til kommunikasjonen mellom departementene og Sametinget i forbindelse med at departementene arbeider med å utforme stortingsmeldinger. Stortingsmelder som dokumenter er i utgangspunktet ikke omfattet av konsultasjonsplikten, men meldingene kan innhold tiltak eller beslutninger som staten kan ha en plikt til å konsultere Sametinget om.

Konklusjon:

FAD og Sametinget er enig om å se nærmere på hvordan konsultasjonsordningen praktiseres i departementene, spesielt i forbindelse med meldingsarbeider.